

2024. aasta rahvastikuprognosis aastani 2085. Metoodika

Prognoosi aluseks on rahvastiku soo-vanusjaotus 1. jaanuari 2024. a seisuga. Kogu Eesti rahvastikku on prognoositud aastani 2085 ning lisaks on koostatud prognoos maakondade kohta kuni aastani 2050. Mida kaugemat tulevikku vaadata, seda rohkem võivad tegelikkus ja prognoos erineda. Sellega tuleb prognoosi tulemusi kasutades arvestada. Võimalike suundumuste hindamiseks on prognoosis koostatud mitu stsenaariumi: sündimuse kohta kolm, oodatava eluea kohta kaks ja välisrände kohta kolm. Neid kombineerides on kokku pandud seitse tervikstsenaariumi: üks peamine ja kuus lisastsenaariumi.

Sündimuskordajate ja elutabelite arvutuse juures on kasutatud 2023. aasta sündide ja surmade statistikat ning analüüsitud varasemaid aegridu. Kasutatud on ka Eurostati ja ÜRO rahvastikuprognosis materjale ja konsulteeritud Eesti juhtivate rahvastikuekspertidega.

Sündimuskordaja määramine

Sündimuskordaja algtaseme määramisel võeti arvesse viimase kolme aasta näitajaid. Aastal 2021 oli sündimuskordaja 1,61. Aastatel 2022 ja 2023 kahanes sündide arv järsult ning sündimuskordaja langes vastavalt 1,41 ja 1,31 peale. Nende kolme aasta keskmise põhjal määrati prognoosi sündimuskordaja algtasemeks 1,45.

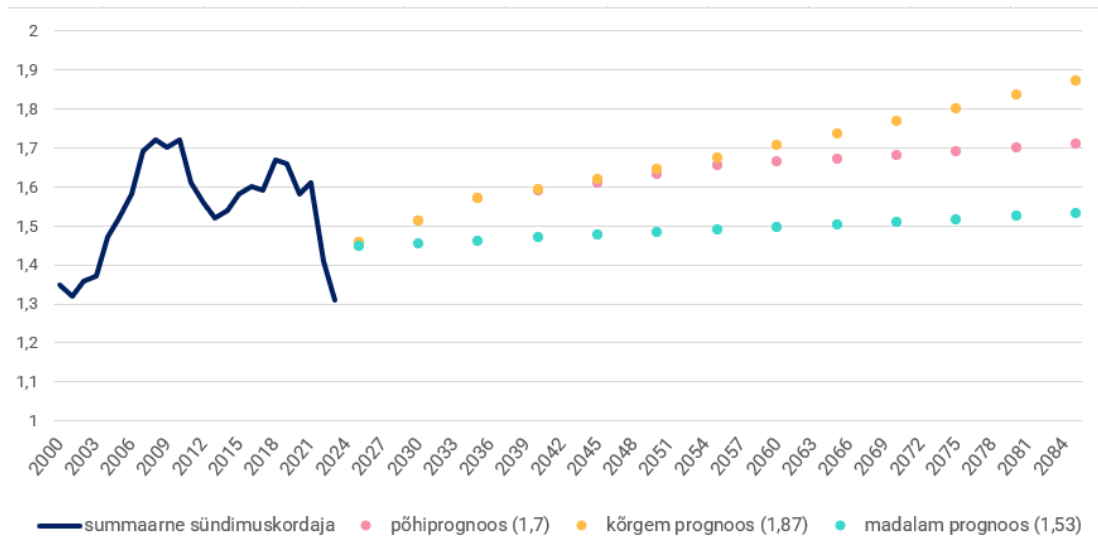
Sündimuskordaja sihttaseme määramisel võeti arvesse lõpetatud sündimuskordajat (2023. aasta 40-aastaste naiste keskmine laste arv oli 1,82) ning eksperthinnangut. Rahvastikuekspertide hinnangul näitavad hiljutised uuringud nooremate põlvkondade seas väiksemat soovitud laste arvu, mistõttu võib eeldada, et lõpetatud sündimuskordaja langeb. Seetõttu määrati aasta 2085 summaarse sündimuskordaja sihttasemeks 1,7. Sarnaselt sellele on Eurostati 2019. ja 2023. aastatel ja ÜRO 2022. aastal koostatud prognoosides hinnatud Eesti sündimuskordajaks ligikaudu 1,7¹.

Lisaks sündimuse põhistsenaariumile koostati veel kaks prognoosivarianti, millest ühe järgi kasvab summaarne sündimuskordaja 10% põhistsenaariumist kõrgemale ehk tasemele 1,87 ja teise järgi langeb põhistsenaariumist 10% madalamale ehk tasemele 1,53. Kõrgema ja keskmise sündimuse stsenaariumi puhul on arvestatud, et summaarne sündimuskordaja kasvab esimesel 10 aastal kiiremini ehk praegu kahanenud sündimus naaseb tavapärasemale tasemele. Madala sündimuse stsenaarium järgib lineaarsemat kasvukõverat, muutus alg- ja lõpuaasta vahel on väike. Samuti peegeldavad igas sündimuse stsenaariumis arvatud sündimuse vanusekordajad eeldust, et ema keskmine vanus lapse sünnil kasvab prognoosiperioodi lõpuks aasta võrra (32 eluaastani).

---

¹ Eurostati prognoos: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography/population-projections>, ÜRO prognoos: <https://population.un.org/wpp/>

Joonis 1. Summaarne sündimuskordaja aastatel 2000–2023 ning rahvastikuprognooosi sündimuse stsenaariumid

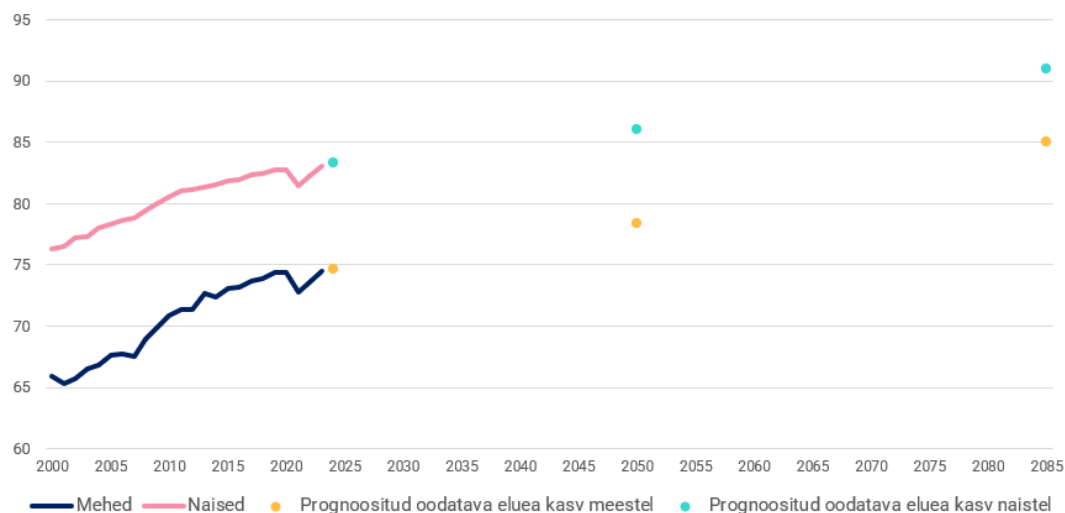
Oodatav eluiga

Aastal 2024 on meeste oodatav eluiga 74,6 ning naistel 83,3. Oodatava eluea kohta on sarnaselt 2019. aasta prognoosiga koostatud kaks varianti. Esimese järgi kasvab meeste oodatav eluiga 2085. aastaks 85 eluaastani ja naistel 91 eluaastani. Oodatava eluea erinevus meeste ja naiste vahel väheneb praeguselt 8,6 aastalt 6 aastale.

Sarnast oodatava eluea kasvu prognoosivad Eestile ka Eurostati ja ÜRO arvutused. Selle järgi jõuaksid naised prognoositava Euroopa keskmiseni ning mehed jääksid sellest vaid natuke maha.

Teises variandis jäeti oodatav eluiga kogu prognoosi ajavahemikuks samaks kui prognoosi algusaastal. Selline stsenaarium ei ole tavaoludes tõenäoline, kuid aitab hinnata nt tervisekriiside võimalikku mõju.

Joonis 2. Oodatav eluiga aastatel 2000–2023 ning rahvastikuprognosi kasvava oodatava eluea stsenaarium

Rändesaldo

Eesti rändesaldo on alates 2015. aastast olnud positiivne. Aastatel 2015–2021 oli rändesaldo keskmiselt 4566, varieerudes 1030 ja 7071 vahel.

Aastal 2019 koostatud prognoos hindas rändesaldoks põhiststsenaariumis 1500 ja kõrgema rändega stsenaariumis 2500. Seekordses prognoosis arvestati rändesaldoks põhiprognoosis 4000, mis tähendaks, et kogu prognoositava aja jooksul saabub Eestisse aastas ligikaudu 4000 inimest rohkem kui lahkub. Kõrgema rändega stsenaarium hindab rändesaldoks 6000.

Seekordse prognoosi puhul oli oluline arvestada eraldi ka ajutise kaitse saanud inimeste rändega. Tuginedes Eurostati viimase rahvastikuprognosi metoodikale² ning kohandades seda Eesti rahvastikuteadlaste abiga Eesti jaoks, on arvestatud, et pooled 2023. aastal ajutise kaitse saanutest või ajutist kaitset pikendanutest lahkuvad Eestist järgmise 10 aasta jooksul. See tähendab, et vastavalt 4000 või 6000 asemel on 10 aasta jooksul rändesaldo väiksem. On oluline märkida, et prognoosi tarbeks tehtud eeldused seoses ajutise kaitse all olijatega ei väljenda kuidagi oletusi Ukrainas toimuva sõja ega selle kestuse kohta, vaid on loodud võimalike rahvastikumuutuste arvutamiseks. Tegelikuses ei ole muidugi kellelegi teada, kui paljud ajutise kaitse all olijatest sõja lõppedes Ukrainasse naasevad või millal nad seda teevad.

Selleks, et mõõta rände mõju Eesti rahvastikule, on lisatud ka kolmas rändestsenaarium, milles rännet ei toimu. See on fiktiivne stsenaarium, mille abil saab näidata rände puudumise mõju Eesti rahvastikule. Nullrände stsenaariumis ei ole ajutise kaitse saajaid välja rändama arvestatud.

² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_projections_in_the_EU_-_methodology

Maakondlik prognoos

Maakondade kohta on koostatud üks stsenaarium aastani 2050 terve Eesti põhistsenaariumi järgi. See tähendab, et iga maakonna kohta on arvestatud põhistsenaariumis määratletud summaarseid sündimuskordajaid, ellujäämistõenäosusi ning rändekordajaid. Maakondade prognoosi puhul tuleb ka arvestada, et kuna tegemist on matemaatilise arvutusega, siis ümardamiste tõttu ei anna maakondade arvud kokku päris täpselt sama tulemust, mis terve Eesti prognoos.

Loetletud stsenaariume on prognoosides kombineeritud järgnevalt:

Stsenaariumi nimetus	Prognoosi suundumuste kokkuvõte		
	Summaarne sündimuskordaja 2050/2085	Oodatav eluiga 2050/2085	Välisrändesaldo 2050/2085
Stsenaarium 1 (põhistsenaarium) ³	1,63/1,7	M 78, N 86 / M 85, N 91	4000/4000
Stsenaarium 2 (kõrgem sündimus)	1,65/1,87	M 78, N 86 / M 85, N 91	4000/4000
Stsenaarium 3 (madalam sündimus)	1,48/1,53	M 78, N 86 / M 85, N 91	4000/4000
Stsenaarium 4 (oodatav eluiga jääb samaks)	1,63/1,7	M 75, N 83 / M 75, N 83	4000/4000
Stsenaarium 5 (ilma rändeta)	1,63/1,7	M 78, N 86 / M 85, N 91	0/0
Stsenaarium 6 (kõrgem ränne)	1,63/1,7	M 78, N 86 / M 85, N 91	6000/6000
Stsenaarium 7 (madalam sündimus, kõrgem ränne)	1,48/1,53	M 78, N 86 / M 85, N 91	6000/6000

³ Maakondlik rahvastikuprognosis tugineb põhistsenaariumile